

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 13 listopada 2013 roku Sąd Rejonowy w Łowiczu, I Wydział Cywilny w sprawie o sygnaturze akt I C 203/11 z powództwa A. J. przeciwko Towarzystwu (...) SA w W. o zapłatę kwoty 22.704,80 złotych: **1.** zasądził od Towarzystwa (...) SA w W. na rzecz A. J. kwotę 22.704,80 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 28 grudnia 2010 roku do dnia zapłaty; **2.** ustalił, że Towarzystwo (...) SA w W. ponosi względem A. J. odpowiedzialność na przyszłość za skutki wypadku z dnia 29 czerwca 2010 roku; **3.** zasądził od Towarzystwa (...) SA w W. na rzecz A. J. kwotę 2.434 złote tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego; **4.** nakazał pobrać od Towarzystwa (...) SA w W. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Łowiczu kwotę 1.014,93 złotych tytułem zwrotu kosztów sądowych wyłożonych tymczasowo ze środków Skarbu Państwa.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wywiódł pozwany, zaskarżając je w części, tj. w zakresie punktu 1 – w części zasądzonej odsetki ustawowe od niezaskarżonej niniejszą apelacją kwoty zadośćuczynienia 20.000,00 złotych – od dnia 28 grudnia 2010 roku do dnia poprzedzającego datę wydania wyroku, tj. do dnia 12 listopada 2013 roku. Skarżący zarzucił:

a) naruszenie przepisów postępowania – art. 233 § 1 k.p.c. i art. 316 k.p.c. – poprzez niewłaściwe zastosowanie, polegające na wadliwej ocenie całokształtu materiału dowodowego sprawy, co doprowadziło do ustalenia, że pozwany ubezpieczyciel pozostawał w opóźnieniu od dnia 28 grudnia 2010 roku, podczas gdy zakres doznanych obrażeń i ich skutki dla zdrowia powoda był do dnia zamknięcia rozprawy sporny między stronami i podlegał ocenie Sądu w oparciu o przedstawione stanowiska biegłych sądowych, a także poprzez dokonanie oceny stanu zdrowia powoda warunkującego ustalenie wysokości krzywdy według realiów z daty wyrokowania, o czym świadczy nawet zastosowany przez Sąd przelicznik procentu uszczerbku na zdrowiu i przyznanie pomimo tego odsetek ustawowych od dnia 28 grudnia 2010 roku;

b) naruszenie prawa materialnego – art. 481 § 1 k.c., art. 455 k.c. w zw. z art. 14 ust. 1 i 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, (...) i (...) poprzez niewłaściwe zastosowanie, skutkujące bezpodstawnym zasądzeniem odsetek ustawowych od żądanej przez powoda sumy zadośćuczynienia nie od chwili wyrokowania, lecz od chwili zgłoszenia roszczeń, kiedy rozmiar szkody i krzywdy ocenionej następnie według uznania Sądu nie był dłużnikowi jeszcze znany, podczas gdy Sąd ustalając wysokość należnego powodowi zadośćuczynienia brał pod uwagę stan faktyczny istniejący w chwili zamknięcia rozprawy.

W oparciu o powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego rozstrzygnięcia w zakresie zaskarżenia poprzez oddalenie powództwa w zaskarżonej części, a także o zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w postępowaniu przed Sądem II instancji. /apelacja – k. 223-225/

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych w tym kosztów zastępstwa procesowego za II instancję. /odpowiedź na apelację – k. 239-241/

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego nie jest zasadna i jako taka podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Sąd Okręgowy aprobuje ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji i wyrażone przez ten Sąd oceny prawne. Powyższe ustalenia Sąd Okręgowy w pełni podziela i przyjmuje za własne. Wobec faktu, że nie jest rzeczą Sądu Odwoławczego, powielanie wyводу, trafnie przytoczonego już przez Sąd I Instancji, w ramach niniejszego uzasadnienia poprzestać należy jedynie na odniesieniu się do zarzutów podniesionych w apelacji.

Na wstępie należy wskazać, że granice kognicji Sądu Odwoławczego, zgodnie z zasadą skargowości, wyznaczone są wskazanym w apelacji zakresem zaskarżenia orzeczenia Sądu I instancji. W przedmiotowej sprawie zakresem zaskarżenia została objęta jedynie część wyroku Sądu Rejonowego - część, w jakiej Sąd ten zasądził od pozwanego na rzecz powoda ustawowe odsetki od kwoty 20.000 złotych zadośćuczynienia od dnia 28 grudnia 2010 roku do dnia poprzedzającego datę wydania wyroku, to jest do dnia 12 listopada 2013 roku. Sąd Rejonowy w zaskarżonym wyroku uwzględnił bowiem żądanie powoda w zakresie odsetek ustawowych od zasądzonej kwoty 20.000 złotych tytułem zadośćuczynienia od dnia 28 grudnia 2010 roku aż do dnia ich zapłaty przez pozwanego. W pozostałym zaś zakresie, wobec niezaskarżenia, wyrok Sądu Rejonowego jest prawomocny.

Sąd Rejonowy prawomocnie zatem przesądził, że co do zasady skarżącym należą się odsetki ustawowe od dochodzonego pozwem roszczenia z tytułu zadośćuczynienia. Podstawą prawną ich zasądzenia jest art. 481 § 1 k.c., zgodnie z którym jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Przepis ten nakazuje dłużnikowi płacić odsetki bez względu na przyczyny uchybienia terminowi płatności sumy głównej; jedynie sam fakt opóźnienia przesądza, że wierzycielowi należą się odsetki niejako automatycznie. Obowiązek zapłaty odsetek przez dłużnika jest więc niezależny od tego, czy dopuścił się on zwłoki w rozumieniu art. 476 k.c. i niezależny od tego, czy wierzyciel poniósł jakąkolwiek szkodę. Odsetki za opóźnienie przysługują, zarówno gdy dłużnik dopuści się zwłoki (opóźnienia kwalifikowanego), jak i opóźnienia zwykłego. Okolicznością mającą kluczowe znaczenie dla zastosowania w konkretnym stanie faktycznym dyspozycji art. 481 k.c. jest zatem ustalenie czy po stronie dłużnika zobowiązania pieniężnego (bo tylko do tego rodzaju zobowiązań odnosi się obowiązek zapłaty odsetek) doszło do opóźnienia w jego wykonaniu, co wymaga uprzedniego ustalenia daty wymagalności tego zobowiązania, czyli terminu, w którym powinno ono zostać wykonane przez zobowiązanego (dłużnika). W okolicznościach przedmiotowej sprawy dłużnikiem zobowiązania pieniężnego, którego przedmiotem jest zapłata zadośćuczynienia jest pozwany, a ta jego rola wynika z treści przepisów art. 822 § 1 k.c. i art. 35 ustawy z dnia 22 marca 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2013 r., poz. 392 ze zm.) (dalej: ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych). W świetle art. 455 k.c. roszczenie o zapłatę zadośćuczynienia, jako roszczenie pieniężne, w przypadku braku oznaczenia terminu spełnienia świadczenia, staje się wymagalne z chwilą wezwania dłużnika przez wierzyciela do zapłaty. Natomiast zgodnie z art. 817 § 1 i 2 k.c. i doprecyzowującym go art. 14 ust. 1 i 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie, a w przypadku gdyby wyjaśnienie w terminie, o którym mowa powyżej, okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie, chyba że ustalenie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania zależy od toczącego się postępowania karnego lub cywilnego. W okolicznościach faktycznych przedmiotowej sprawy Sąd Rejonowy przyjął, że skoro pozwany został zawiadomiony o żądaniu wypłaty zadośćuczynienia i wydał decyzję w postępowaniu likwidacyjnym pismem z dnia 27 grudnia 2010 roku, zatem termin na spełnienie świadczenia, o którym mowa w art. 817 k.c., upłynął z tym dniem, bo już wówczas pozwany posiadał informacje i dokumenty pozwalające na określenie szkody i wysokości należnych powodowi świadczeń. Tym samym Sąd Rejonowy uznał za zasadne żądanie powoda zasądzenia odsetek ustawowych od dnia następnego, to jest od dnia 28 grudnia 2010 roku do dnia zapłaty.

Sądowi Okręgowemu znany jest fakt istnienia na tle problematyki wymagalności roszczenia o zadośćuczynienie za krzywdę dwóch nurtów w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych. Zgodnie z pierwszym (chronologicznie wcześniejszym), do którego nawiązuje skarżący, początkowym terminem naliczania odsetek od roszczeń odszkodowawczych powinna być data wyrokowania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2005 roku, sygn. akt I CK 569/04, LEX nr 284141; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2003 roku, sygn. akt II CK 239/02, LEX nr 479364; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 2002 roku, sygn. akt III CKN 1331/00, LEX nr 56059; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2000 roku, sygn. akt III CKN 251/00, LEX nr 533917; wyrok

Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 1997 roku, sygn. akt I CKU 60/96, LEX nr 28798; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 1998 roku, sygn. akt II CKN 650/97, LEX nr 477665; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 1997 roku, sygn. akt I CKN 361/97, LEX nr 477638; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 października 2003 roku, sygn. akt IV CK 130/02, LEX nr 82273). W myśl drugiego nurtu, pomimo iż ostateczne określenie wysokości zadośćuczynienia za doznaną krzywdę stanowi uprawnienie sądu, który w tym zakresie dysponuje pewną swobodą decyzyjną, to jednak zadośćuczynienie, w rozmiarze, w jakim należy się ono wierzycielowi w dniu, w którym dłużnik ma je zapłacić (art. 455 k.c.), powinno być oprocentowane z tytułu opóźnienia od tego dnia, a nie dopiero od daty zasądzenia odszkodowania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2011 roku, sygn. akt I PK 145/10, LEX nr 794777, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2011 roku, sygn. akt I CSK 243/10, LEX nr 848109, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 9 stycznia 2014 roku, sygn. akt I ACa 459/13, LEX nr 1416415). W konsekwencji powyższego wyrokowi sądowemu zasądzającemu zadośćuczynienie za doznaną krzywdę przypisuje się charakter deklaracyjny, a nie konstytutywny.

Opowiadając się za słusznością drugiego z zaprezentowanych nurtów Sąd Okręgowy nie aprobuje argumentacji przedstawionej w apelacji, podzielając tym samym stanowisko zaprezentowane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego. W stanie faktycznym przedmiotowej sprawy powód zgłosił pozwanemu szkodę w dniu 8 listopada 2010 roku. W ramach postępowania likwidacyjnego decyzją z dnia 27 grudnia 2010 roku pozwany wypłacił powodowi tytułem zadośćuczynienia kwotę 16.000 złotych, odmawiając jednocześnie uznania zasadności zgłoszonego roszczenia ponad wskazaną kwotę. Postępowanie sądowe w przedmiotowej sprawie wykazało jednak, że zadośćuczynienie, w rozmiarze odpowiadającym zasądzonej kwocie, w dacie zgłoszenia szkody rzeczywiście się powodowi należało. W świetle powyższego Sąd Rejonowy prawidłowo przyjął, iż ustawowe odsetki należą się powodowi od dnia 28 grudnia 2010 roku, to jest od dnia wydania decyzji o przyznaniu zadośćuczynienia w kwocie 16.000 złotych, gdyż najpóźniej w tej dacie pozwany dysponował niezbędną dokumentacją medyczną do określenia rozmiarów doznanej przez powoda krzywdy. Jednocześnie pozwany nie wykazał istnienia żadnych szczególnych okoliczności uzasadniających ustalenie późniejszej daty początkowej naliczania odsetek ustawowych przed dniem wyrokowania.

Mając powyższe na uwadze, wobec bezzasadności zarzutów sformułowanych w apelacji oraz nieujawnienia okoliczności, które winny być uwzględnione w toku postępowania drugoinstancyjnego z urzędu, Sąd Okręgowy oddalił apelację w oparciu o art. 385 k.p.c., jako bezzasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł zgodnie z wyrażoną w art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. zasadą odpowiedzialności za wynik sporu zasądzając od Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz A. J. kwotę 600 złotych. Na kwotę tę złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika powoda w postępowaniu odwoławczym ustalone w oparciu o § 6 pkt 4 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 461).